

Sygn. akt III AUa 625/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2012 r. w Szczecinie

sprawy K. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale zainteresowanego (...) Stowarzyszenia na Rzecz Osób z (...) w S.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 maja 2012 r. sygn. akt VII U 1708/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 625/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 czerwca 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w S., stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia K. N., podlegającego ubezpieczeniom jako osoba wykonująca umowę agencyjną umowę zlecenia umowę o świadczenie usług, którego praca nie jest wykonywana w siedzibie lub miejscu prowadzenia działalności zleceniodawcy u płatnika składek (...) wynosi za marzec 2009r. w zakresie ubezpieczenia emerytalnego i rentowego 1 470 zł 81 gr, a w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego 1 305 zł 20 gr.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony K. N. zarzucił obrazę przepisów postępowania administracyjnego, a to art. 7, art. 77 § 1 i art. 107 k.p.a. oraz błąd w ustaleniach faktycznych wyrażający się w ustaleniu, że koszty poniesione w ramach delegacji służbowej ubezpieczonego są przychodem podlegającym oskładkowaniu. W szczególności odwołujący

zakwestionował przyjętą do wyliczeń podstawę wymiaru składek poprzez uwzględnienie przy jej ustalaniu należności za koszty delegacji w okresie od 9 do 11 lutego 2009 r. w kwocie 1 370 zł 81 gr.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumentację, która legła u podstaw zaskarżonej decyzji.

Wezwane do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego (...) Stowarzyszenie na Rzecz Osób z (...) w S., podtrzymało odwołanie wniesione przez ubezpieczonego K. N..

Wyrokiem z dnia 16 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i stwierdził, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie K. N. podlegającego ubezpieczeniom jako osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, której praca nie jest wykonywana w siedzibie lub w miejscu prowadzenia działalności zleceniodawcy u płatnika składek K. (...) Stowarzyszenia na Rzecz Osób z (...) w S. nie wchodzi kwota 1 370 zł 81 gr, stanowiąca należności za koszty delegacji w okresie od 9 do 11 lutego 2009 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że K. N. jest założycielem K. (...) Stowarzyszenia na Rzecz Osób z (...) w S.. Od początku istnienia K. ubezpieczony pełni w nim funkcję przewodniczącego zarządu. K. N. pobiera obecnie emeryturę. Pracę na rzecz K. świadczy społecznie: wykonywane przezeń czynności wynikają ze stosunku członkostwa w stowarzyszeniu i nie otrzymuje za nie wynagrodzenia. Koło posiada uprawnienia do organizowania różnych form rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, w szczególności placówki rehabilitacyjne organizuje turnusy rehabilitacyjno - wypoczynkowe. Koło jest wpisane do rejestru prowadzonego przez wojewodę jako jednostka uprawniona do organizacji i prowadzenia wskazanych turnusów rehabilitacyjno - wypoczynkowych. Organizowanie tych turnusów jest stałą formą działalności Stowarzyszenia. K. N. posiada uprawnienia do organizacji i prowadzenia takich turnusów. Turnusy rehabilitacyjno - wypoczynkowe dla sprawniejszych uczestników są organizowane przede wszystkim w górach, a dla mniej sprawnych nad morzem. W celu prawidłowego zorganizowania turnusu konieczne jest uprzednie zapoznanie się organizatora z warunkami socjalno - bytowymi w danym miejscu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy turnus w danym miejscu jest organizowany po raz pierwszy. Osobisty rekonesans przedstawiciela K. w miejscu (miejsowości), w której ma być turnus jest stałą - choć nie każdorazową - czynnością poprzedzającą jego zorganizowanie. Dalej Sąd I instancji ustalił, że w praktyce funkcjonowania K. (...) Stowarzyszenia na Rzecz Osób z (...) w S. czynności związane z oceną warunków socjalno - bytowych oferowanych przez poszczególne ośrodki wykonywał K. N., jako przewodniczący K. i jako osoba posiadająca uprawnienia. Osobista wizytacja planowanego miejsca nie jest konieczna przy kolejnym organizowaniu turnusu w tym samym, sprawdzonym już miejscu. W 2009 r. zarząd Koła (...) Stowarzyszenia na Rzecz Osób z (...) w S. postanowił zorganizować turnus rehabilitacyjno - wypoczynkowy w Z.. K. N. został wyznaczony przez zarząd do wyjazdu na miejsce celem szczegółowego zapoznania się z warunkami socjalno - bytowymi w poszczególnych ośrodkach i ewentualnego wstępnego negocjowania ceny. Podczas zebrania poświęconego tej kwestii członkowie zarządu uznali, że kwota 1 370 zł 81 gr - którą można było ustalić w ramach wystawionej K. N. delegacji - jest zbyt mała, by pokryć z niej w szczególności koszty wyżywienia w Z. przez trzy dni (dzienna dieta wynosiła w ramach tej kwoty 23 zł) i zdecydowano o zawarciu między K. a K. N. umowy nazwanej umową zlecenia z wynagrodzeniem ustalonym na 100 zł. Przedmiot umowy ustalono jako zebranie ofert i sprawdzenie warunków socjalnych potencjalnych organizatorów. Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że celem zawarcia umowy była możliwość wypłacenia K. N. dodatkowej kwoty 100 zł na koszty wyżywienia. K. N. wyjechał do Z. jako członek Stowarzyszenia i przewodniczący zarządu Koła, a nie dlatego, że zawarto z nim umowę zlecenia.

W tych okolicznościach faktycznych Sąd I instancji zważył, że odwołanie ubezpieczonego ma uzasadnione podstawy. Jakkolwiek argumentacja organu rentowego jest co do zasady trafna, to zdaniem Sądu Okręgowego nie odpowiada realiom faktycznym niniejszej sprawy. Organ rentowy błędnie bowiem ustalił, że ubezpieczony K. N. osiągnął dochód w kwocie 1 370 zł 81 gr w ramach umowy zlecenia. Dokonane ustalenia faktyczne, jednoznacznie pokazują, że przedmiotową delegację z 4 lutego 2009 r. wystawiono K. N. jako członkowi Stowarzyszenia - przewodniczącemu zarządu Koła, a nie jako zleceniobiorcy. Zawarta dwa dni później (6 lutego 2009 r.) umowa nazwana umową zlecenia nie miała na celu zlecenia ubezpieczonemu dodatkowych czynności (ponad te, które w ramach wyjazdu do zakopanego K. N. miał wykonać jako przewodniczący zarządu Koła), a jedynie „urealnienie” diet. Ustalenie to wynika zarówno

z zeznań ubezpieczonego i przedstawicieli (...) Stowarzyszenia na Rzecz Osób z (...) w S., jak i z treści odnośnych dokumentów. Sąd Okręgowy zauważył nadto, że organizowanie turnusów rehabilitacyjno- wypoczynkowych jest stałą formą działalności Stowarzyszenia i że K. N. posiada uprawnienia do ich organizacji i prowadzenia. Przedmiot umowy z 6 lutego 2009 r. powiela więc obowiązki i tak realizowane przez ubezpieczonego jako przewodniczącego zarządu Koła. Implikuje to tezę, że określenie w zaskarżonej decyzji K. N. – w kontekście należności objętych sporną delegacją – jako osoby wykonującej umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług na rzecz płatnika składek (...) Stowarzyszenia na Rzecz Osób z (...) w S. jest oczywiście błędne. Przedmiotowe należności zostały ubezpieczonemu wypłacone jako członkowi stowarzyszenia, a nie jako zleceniobiorcy, agentowi czy osobie wykonującej umowę o świadczenie usług. Skutkowało to koniecznością zmiany zaskarżonej decyzji w sposób zawarty w sentencji wyroku, przy czym poza granicą rozpoznania (z uwagi na zakres decyzji i jej zaskarżenia) leżała kwestia czy i jakiego rodzaju obowiązki w zakresie opłacania składek ubezpieczeniowych istnieją przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że delegacja z 4 lutego 2009 r. została wystawiona K. N. jako członkowi stowarzyszenia – przewodniczącemu zarządu Koła, a nie jako zleceniobiorcy, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany zaskarżonej decyzji.

Wskazując na powyższe, organ rentowy postulował zmianę wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Ubezpieczony oraz zainteresowany (...) Stowarzyszenie na Rzecz Osób z (...) w S. wniosło o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego nie ma usprawiedliwionych podstaw. Sąd Apelacyjny nie dopatrył się wadliwości postępowania przed Sądem I instancji. Przede wszystkim Sąd Okręgowy starannie zebrał i rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób nienaruszający swobodnej oceny dowodów. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należyte umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjmuje za własną, w pełni dzieląc wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W reakcji na zarzuty apelacji podkreślenia wymaga, że polecenie wyjazdu służbowego wystawione przez (...) Stowarzyszenie na Rzecz Osób z (...) w S. zostało wystawione 4 lutego 2009 r., zatem na dwa dni przed podpisaniem umowy zlecenia (6 lutego 2009 r.). Kluczowe jednak znaczenie ma to, że polecenie wyjazdu wystawione zostało wyraźnie dla K. N. jako Przewodniczącego Zarządu Koła (...) w S., nie zaś dla zleceniobiorcy. Już zatem na podstawie tych dokumentów (polecenia wyjazdu służbowego i umowy zlecenia) Sąd Apelacyjny nie miał wątpliwości, że kwota tzw. delegacji służbowej 1 370 zł 81 gr faktycznie nie była wypłacona w związku z później zawartą umową zlecenia, to jest na rzecz zleceniobiorcy, lecz w związku z pełnioną przez odwołującego społecznie funkcją przewodniczącego zarządu koła stowarzyszenia. Słusznie ocenił Sąd Okręgowy, że wersje tę jedynie umacniają dowody zebrane w toku postępowania sądowego, w tym statut stowarzyszenia oraz zeznania przekonujące o zakresie działalności stowarzyszenia oraz kompetencjach i uprawnieniach faktycznie realizowanych przez K. N.. W szczególności materiał ten uwiarygadnia, że K. N. od początku istnienia K. na(...) – jednostki terenowej stowarzyszenia, pełni społecznie funkcję przewodniczącego zarządu Koła (...), zarejestrowanego i posiadającego osobowość prawną. Jednym ze statutowych zadań i celów stowarzyszenia jest prowadzenie różnych form rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych umysłowo, w tym poprzez organizację turnusów rehabilitacyjno-rekreacyjnych. W związku z pełnioną w kole stowarzyszenia funkcją oraz wskazaną formą działalności stowarzyszenia odwołujący osobiście weryfikuje wybrane na turnus miejsce, które musi spełniać określone w ustawie wymogi oraz oczekiwania organizatorów. W ocenie Sądu Apelacyjnego także kolejność zdarzeń ustalonych w sprawie dopełnia wniosek, że delegacja opiekująca na sporną kwotę 1 370 zł 81 gr wynika z pełnionej przez ubezpieczonego funkcji członka zarządu koła, a nie z zawartej następczo (faktycznie wyłącznie w celu uzupełnienia kwoty delegacji) umowy zlecenia.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny zgadza się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że organ rentowy nie miał podstaw, aby sporną należność wypłaconą ubezpieczonemu w związku z pełnieniem funkcji członka zarządu

Stowarzyszenia uwzględnić w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne K. N. z tytułu umowy zlecenia (art. 18 ust. 1 i 3 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Tym samym zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a apelacja jako pozbawiona słusznych podstaw na zasadzie art. 385 k.p.c. została oddalona.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak